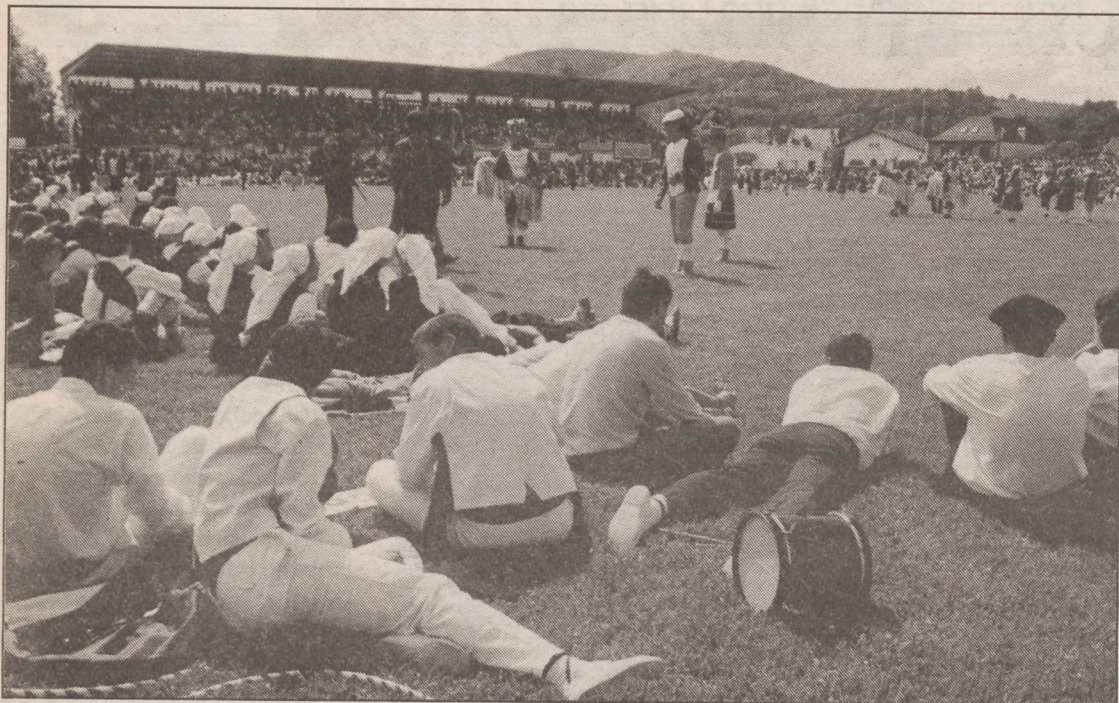

Erakunde berriak gaurko euskal dantzaren egoera aztertu du.

Euskal dantza baturik Iparraldean

Dantzari eta EDBren elkarteak 3.000 dantzari biltzen ditu

Hiriburuko Herriko Etxean atzo eguerdian Euskal Dantzarien Biltzarra eta Dantzari elkarteek bat egitea ospetsuki jakinarazi zuten. Iparraldeko euskal dantzaren biltze horrek laguntza berriak ekarri zizkion formakuntza eta zabalkuntza lagunduko ditu. Gertakari honen babesle agertu ziren Euskal Kultur Erakundea eta Departamenduko Kontseilua.

L. ETXEHARRETA / HIRIBURU

Xan Iparragerre ezpeletarrak zuzendu Dantzari dantza taldeen federakundeak eta Mizel Duhalde hazpandarrak zuzendu Iparraldeko Euskal Dantzarien Biltzarra beren xedea, ia obratua, elkarte indartsu eta berritu batean jartzeko azaldu zuten atzo. Hiriburuko udaletxean, kultura arduradunen, Mendiboure auzapezaren eta Destrade kontseilariaren aurrean gaurko Ipar Euskal Herriko dantza elkartearen norabide ez hainbat berritu baina indartuak aurkeztu ziren.

Maiatzaren 15ean, aurten, toki

berean EDB eta Dantzari bildu ziren «elkarren arteko kultur xede baten inguruan bere jende eta diru ahalatasunak» batuz. Hego Euskal Herriko federakunde izendapenei jarraituzko 'Euskal Dantzarien Biltzarra' izena hartu zuten. Ondorioz 1993-1994erako egitaraua prestatu zuten, dantzari heldu edo gazteen formakuntzari edo kultur hedapenari begira. Hau hasiko da azaroaren 11n Hazparden 'Besta Berri-ren' inguruko hitzaldi batekin.

Gaurko euskal dantzaren egoera aztertuz erakunde berriak azpimarratu du «folklorizatze eta fosilizatzearen arriskua». Agertu dutenez, azken 30 urte hauetan garapen erraldoia izan da, irakasle, dozenaka diren dantza talde edo koreografoen lan berriekin. «Herrikoia izan arren», diotenez, «garapen 'anarkikoa'» dela aipatu dute «arte ekintzen azpiroductu bilakatzearen edo fosilizazioaren arriskuekin, bere baitan gehiegi ixteko paradarekin».

Horrela premiazkotzat jo dituzte: dantzari, musikari eta elkarte zuzendarien formakuntza teknikoak, kultur ekitaldien hedapenak, liburu edo ikus-entzunezkoen hedapena, herri dantzaren 'praktika sozialaren' garapena, beste kulturekilako

harremanak eta obra berrien sorruntza: «Ahalen kontzentratze berriarekin» uste dute tresna ego-kiago sortu dela.

PRAKTIKA SOZIALA BULTZATUZ

Uztailaren 1az geroztik EDB eta Dantzariaren arteko elkarte ofiziala da, 50 talde eta 3.000 dantzari bilduz. Administrazio Kontseiluan bi erakunde publikori aulki bat eskaini zaie: Departamenduko Kontseiluari eta Euskal Kultur Erakundeari. Beste 13ak bozkatuak dira. Lehendakari Roger Goienetxe da, Baionakoa, Orai Bat taldean garai batez partaide zena eta Eszena Nazionalean ari dena. Lehendakariorde Mizel Duhalde hazpandarra da. Etnologia, Ikuskari eta Praktika soziala batzordeak sortu dira. Elkarteak bi langile kontratatu ditu: Klaudio Iruetagoiena dantzarako eta Christophe Juste musikarako.

Lapurtarrak dira dantza talde gehienak (32). Nafarroa Behereko zortzi dira. Zuberoako bi federakunde sartu dira: Aitzindariak eta Xiberuko Zohardia. Euskal Herrikan kanpo diren Pabeko Laguntza Maita, Bordele, Tolosa edo Parisekoak hor daude. Estatu Batuetako San Franciscoko kokatzen den NABO elkarteak ere partaide dira.

«Eginbide dugu dantzaren egituratzea»

L. E. / HIRIBURU

Garai batean Orai Bat taldean aritu zen eta Eszena Nazionalean dabilen Roger Goienetxe da gaur egun elkartearen lehendakaria. Bere ustez, beren lana «administrazio kontseilu dinamiko eta bi liberekin gainera oinarrituko da».

EGUNKARIA.— Nola funtzionatuko du Federakunde berriak?

ROGER GOIENETXE.— Zama elkarren artean banatuko dugu! Hamahiru lagun gara eta lan kolektiboa nagusi da. Berrogeita

hamar talde dira, 3.000 dantzari, 500 lagun herri dantzen ikasten ari, fandango edo mutxikoak, 300 haur eskoletan lehen mailatan. Uste dut gure lana administrazio kontseilu dinamiko eta bi liberekin gainera oinarrituko dela.

EGUNKARIA.— Erakunde publikoen laguntza ofizial horrekin, badirudi egoera hobea izan daitekeela euskal dantza.

GOIENETXE.— Jadanik badakigu gure aurrekontua orekatua dela eta bi liberekin ordaintzen ahal-ko ditugula uztailaren 1az geroz-

tik. Kontseiluak edo hurbiletik parte hartzen duen EKEK laguntzen gaituzte. Finantza bideak zabalduko ditugu eta beste egitura publikoetatik, Akitaniako Kontseilutik edo Gazteria eta Kirolen Ministeriotik, Adarpatik edo Dracetik laguntzak eskatuko.

EGUNKARIA.— Pilota munduarekin aldera daiteke dantza, elkartu egin baitira.

GOIENETXE.— Nonbait, pilota eredu bat da. Dantza milaka lagunak hunkitzen ditu. Gure eginbidea da egituratua den zer-baiten zutik jartzea.

Gasteizko

XVII. Antzerki Jaialdia

El Grilloren txotxongiloak umeen eskubideez ariko dira

LUIS KARLOS GARCIA / GASTEIZ

Haurren eskubideei buruzko antzerkia ikusiko dute gaur arratsaldean Gasteizko Beñat Etxepare aretora hurbilduko direnek. Teatergruppen El Grillo bere panpinak mugiaraziko ditu 'Sueños y palabritas' ikuskarian, bi aktoreen lanaz gain.

Haurrentzako antzezlanaren zentzu didaktikoa nagusi izango da gaur Gasteizko Antzerki Jaialdiaren txikientzako sailan ariko den Teatergruppen El Grillo taldearen eskutik. Funtzioa arratsaldeko 6.30etan hasiko da Beñat Etxepare aretoan. Obra hau 4 urtetik gorako haurrentzat gomendaturik dago.

«'Sueños y palabritas' ikuskariak, haurren eskubideei buruz informatzeaz gainera, zirrara multzoa sortarazi nahi du, haurrak beraiek horretan barrena ibiltzen has daitezen. Izan ere, irudiak haurren izpiritu kritikoa garatzen lagun dezaketen bultzatzaile posibleak dira», dio El Grilloren obraren inguruan Gasteizko Jaialdiak zabalduko informazioak.

Hala ere, El Grilloren ustetan, haurren eskubideak ez dira betetzen. «Hori horrela den bitartean, eskubideak gauzatu ezi-

nezko ametsak izango dira, helduek hitzaldietan defendituak baina eguneroko ekintzetan ahaztuak».

Fernando Aragon, Jorge Capellan eta Silvia Vivo dira El Grilloko arduradun nagusiak. Horiatariko aurrea zuzendaria da eta gainontzekoak eszenako aktoreak dira.

El Grillok 1991ko maiatzean egin zuen lan honen estreinaldia eta harrezkero gaztelaniaz eta suedieraz ari da eskaintzen. Taldeko musikari batzuk eta txotxongiloak mugiarazten dituztenak suediarak dira eta duela pare bat urte El Grillo Teatergrupeek bira egin zuen Suedian.

1992an eta aurten Madril etaartzelona aritu da eta gaur Gasteizko Jaialdiara ailegatuko da, haurrentzako sailaren azken-aurreko ikuskaria egiteko.

PARAISOREN 'ZAPATOS ROJOS'

Haurrentzako sailak datorren igandean izango du amaiera eta bukatzeko aldeztu aurretik ikusmin handiena sortu duen obra izango da, Teatro Paraisoren 'Zapatos rojos' ikuskaria, hain zuzen ere.

Teatro Paraisok haur brasildarren hilketa gaia ekarriko du lan gogor bezain errealistan.

JAVIER ALONSO ALVARADO

KRIKITA

'EL CASO WOYZECK'

Fitxa

Egilea: Carles Alfaro, G. Buchnerren 'Woyzeck' obran oinarriturik. **Zuzendaria:** Carles Alfaro. **Espazio eszenikoa:** Carles Alfaro. **Musika:** Joan Cervero. **Aktoreak:** Pep Ricart, Empar Canet, Cristina Garcia, Paco Zarzoso. **Tokia:** Gasteizko Principal antzokia. **Eguna:** urriak 29.

Woyzeck esperimentua

Moma Teatre valentziarrek G. Büchner alemaniarren Woyzecki buruz Carles Alfaro jorratutako adaptazio librea aurkeztu digute. Woyzeck kasuak gizon baten borroka larri eta sutsuaren berri ematen du, lagun horrek bere gainetik ibiltzen den existentziaren gora-beherak nahiz tentsioak ulertu nahi dituelarik. Guzti honen ondorioz, oso egoera psikologiko bitxian dabil, erotasun sanoan, alegia, eta bere amaiera tragiko eta biolentoak gogoeta existentzial serio batera garamatza. Protagonistak, itsu-itsuan, bere maitea hiltzen du, kuttuna akabatzen du, finean liberazioa besterik esan nahi ez duen autoeraso ekintza argi eta garbia izanik.

Moma Teatrearen muntaia ikusleari oparitutako isiltasuna da, hots, Woyzeck soldadua burutazio nahastuak, larritasunak eta jazoerak ulertzeko beharra imajinatze bide eskaintzen duen isiltasuna. Testua erritmo lasai eta garbian barrena doa, ikuslearen senti-

kortasunari eta adimenari aukera eman nahiko balie bezala. Pena da, dena den, valentziarrek ikuskariari emandako erritmoa, planteamenduan asmatu arren, oso motela gertatzea eta era horretan laneko zenbait pasartetan asperraldia agertzea. Hortaz, tentsio dramatiko serio eta pausatua izan zitekeena huts-tartean baino ez zen geratu.

Aktoreek nahiko lan interpretatiboa egin zuten, baina hala eta guztiz ez zuten ikuslearen gogoetara hain argi daraman testu honek behar duen ezinbesteko ikusmina sortzerik izan.

Büchnerren obra klasikoaren bertsio garaikide hau, beharbada, gure gogoan geratuko da Moma Teatre aurkeztutako ikuspegi apropos hori dela eta: Woyzeck bihurtzen den laborategiko arratoi baten existentzia sufritua eta beti iluntasunean eta bakartasunean dagoen Woyzeck hori, deialdi irrazional batera —bere autoinmolazio askatzailera— joateari ezetz esateko gauza ez dena.